

Vergaderjaar 2006–2007

21 501-20

Europese Raad

Nr. 360

BRIEF VAN HET PRESIDIUM

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 juni 2007

Het Presidium legt hierbij aan u voor een brief van de voorzitters van de vaste commissie voor Europese Zaken en van de Tijdelijke gemengde commissie subsidiariteitstoets, de leden Waalkens en Van Dijk, d.d. 5 juni 2007.

De brief bevat een inhoudelijke reactie op de motie-Ten Broeke c.s. (Kamerstuk 21 501-20, nr. 354) over verbetering van de controle op Europese wetgeving.

In de brief worden voorstellen gedaan voor de uitvoering van de motie. Hierbij wordt zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij het rapport «Parlement aan Zet» en bij het evaluatierapport van de Tijdelijke gemengde commissie subsidiariteitstoets. Daarnaast worden aanvullende voorstellen gedaan voor het vergroten van de mogelijkheden tot medewetgeving en tot het introduceren van de mogelijkheid tot mandaatgeving. Voorgesteld wordt om het onderwerp mandatering onderwerp te laten zijn van het jaarlijkse debat met de regering over de Staat van de Unie. Wat betreft medewetgeving wordt voorgesteld om in september a.s., zo mogelijk met de Eerste Kamer, een conferentie te houden waarbij de nadruk zou moeten liggen op verandering van de werkwijze. De rol van de fracties zou daarbij nadrukkelijk aan de orde moeten komen met als referentiekader «best practices» uit binnen- en buitenland.

Het Presidium, aan wie de eerder genoemde motie-Ten Broeke c.s. mede is gericht, kan zich geheel vinden in deze brief en stelt u voor de daarin gedane voorstellen over te nemen.

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Verbeet

De Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Biesheuvel-Vermeijden

Den Haag, 5 juni 2007

Tijdens het spoeddebat van 23 mei jl. over (de toekomst van) het Europees Grondwettelijk Verdrag heeft het lid Ten Broeke een motie ingediend, die tot het volgende strekt:

- de Tweede Kamer dient het voortouw te nemen bij een betere invulling van subsidiariteit en proportionaliteit ten aanzien van Europese regelgeving;
- het Presidium en de voorzitters van de Gemengde Commissie Subsidiariteit en van de vaste Kamercommissie voor Europese Zaken worden verzocht voorstellen te ontwikkelen om de werkwijze van het parlement (Eerste en Tweede Kamer) zodanig in te richten dat die beter is ingericht voor de controle op Europese wetgeving op basis van subsidiariteit en proportionaliteit en daarbij in het bijzonder te letten op het vergroten van de mogelijkheden tot medewetgeving en het introduceren van de mogelijkheid tot mandaatgeving.

Hieronder worden voorstellen gedaan voor de uitvoering van de motie. Daarbij wordt zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij reeds bestaande voorstellen gericht op versterking van de betrokkenheid van de Kamer bij Europese wet- en regelgeving, zoals vastgelegd in het rapport «Parlement aan Zet» uit april 2006. Voor wat betreft de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit wordt uitgegaan van het evaluatierapport van de tijdelijke commissie subsidiariteitstoets (TCS). Daarnaast worden aanvullende voorstellen gedaan voor de uitvoering van het onderdeel van de motie dat ziet op het vergroten van de mogelijkheden tot medewetgeving en het introduceren van de mogelijkheid tot mandaatgeving.

Kader voor versterking van de betrokkenheid van de van de Kamer bij Europese wet- en regelgeving vormt het rapport «Parlement aan Zet». Doel van dit rapport is aanpassing van de werkwijzen van de Kamer aan de Europese werkelijkheid teneinde daadwerkelijk invulling te geven aan haar rol als controleur en medewetgever bij de totstandkoming van Europese wet- en regelgeving.

Daartoe stelde de Kamer in de zomer van 2005 een projectleider «EU-ondersteuning» aan, die in juni 2006 het rapport «Parlement aan Zet» aan het Presidium presenteerde. Het rapport is bij deze brief gevoegd. Hierin staan de volgende zeven voorstellen gericht op versterking van de betrokkenheid van de Kamer bij de Europese wet- en regelgeving:

1. agenderen richtinggevende Europadebatten over maatschappelijk relevante onderwerpen,
2. vervroegen betrokkenheid van de Kamer bij Europese besluitvorming,
3. behandelen belangrijke Europese wetgevingsvoorstellen gelijk nationale wetgevingsvoorstellen,
4. verbeteren eigen informatievergaring,
5. bevorderen integratie van EU-dossiers binnen vakcommissies,
6. ombouwen webstek Eerste Kamer «Europaportaal» tot een gezamenlijke (semi-)publieke Europa-stek,
7. uitbreiden en professionaliseren van de ondersteuning van de Kamer.

In oktober 2006 stemde het Presidium in met de aanbevelingen uit het rapport met personele/budgettaire consequenties – i.c. de uitbreiding en professionalisering van de EU-ondersteuning van de Kamer. De financiering van deze uitbreiding is betrokken bij de Voorjaarsnota. Voor het overige is het rapport terugverwezen naar de vaste commissie voor Europese Zaken respectievelijk de fracties ter verdere implementatie.

Inmiddels is begonnen met de aanwerving van vier extra stafleden voor de ondersteuning van EU-werkzaamheden. Hierbij is gekozen voor een decentrale opzet, waarbij betrokkenen weliswaar zijn opgehangen aan de commissie Europese Zaken, maar ten dienste staan van steeds drie vakcommissies die zij gevraagd en ongevraagd zullen adviseren over EU-aangelegenheden. De aanstelling van deze zogenaamde commissie-adviseurs – verwacht in de twee helft van 2007 – biedt de Kamer de benodigde extra capaciteit om uitvoering te aan de voorstellen uit «Parlement aan Zet» en de slag te maken van een reactieve naar een meer pro-actieve opstelling ten aanzien van EU-beleid.

Voor wat betreft de onderdelen van de motie Ten Broeke die zien op de parlementaire invulling van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit vormt het, inmiddels door de Tweede Kamer aangenomen, evaluatierapport van de TCS (30 953 nr. 3) het uitgangspunt. In bredere zin kan dit ook worden gezien als uitvoering van het project «Parlement aan Zet», waarbij de activiteiten van de TCS aanvullend zijn aan die van de vaste commissie voor Europese Zaken. In het evaluatierapport is voorgesteld om een commissie subsidiariteitstoets op permanente basis in te stellen; ook de samenstelling, werkwijze, en benodigde ambtelijke ondersteuning en middelen zijn daarin behandeld. De in te stellen commissie subsidiariteitstoets zal uitvoering geven aan de in het evaluatierapport gedane voorstellen. Inhoudelijk, d.w.z. bij de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit, zal zij het werk van de TCS voortzetten. In zoverre verandert er dus weinig in de al bestaande werkwijze. De omvang van de werkzaamheden van de commissie subsidiariteitstoets is echter aanzienlijk toegenomen ten opzichte van vorig jaar, nu geen 11 maar 26 voorstellen zullen worden getoetst. Mede om deze reden zijn extra maatregelen voorzien om de werkzaamheden van de commissie subsidiariteitstoets optimaal te laten aansluiten op die van de vakcommissies en de commissie Europese Zaken. Zo zullen de eerder genoemde commissie-adviseurs in het vroegst mogelijke stadium worden betrokken bij de voor hun commissies relevante werkzaamheden van de commissie subsidiariteitstoets.

Het tweede deel van de motie Ten Broeke betreft het vergroten van de parlementaire mogelijkheden tot medewetgeving en het introduceren van de mogelijkheid tot mandaatgeving.

Vergroten van de mogelijkheden tot medewetgeving bij de totstandkoming van Europese regelgeving en het introduceren van de mogelijkheid tot mandatering zal de positie van het parlement ten opzichte van de regering versterken. Vooraf kan hierover worden opgemerkt dat het Nederlandse Staatsrecht de figuur van mandatering niet kent. Strikt genomen kan gesteld worden dat de Kamer een afgeleide functie heeft bij de totstandkoming van Europese regelgeving. De regering voert de onderhandelingen in Raadskader en de Kamer controleert de regering op haar inzet in de Raad.

De Kamer kan wel proberen het optreden van de nationale regeringsvertegenwoordiger in de Raad vooraf te beïnvloeden, maar de regering beroept zich vaak op het adagium «de regering regeert en de Kamer controleert achteraf». De regering wil voldoende onderhandelingsvrijheid in de Raad behouden en wil zich vooraf niet te veel binden. Het krachtigste middel dat de Kamer ter beschikking staat om het opereren van de regering in de Raad toch vooraf te beïnvloeden is de motie. De regering kan deze weliswaar naast zich neer leggen, maar dat zal zij minder snel doen naarmate het politieke gewicht van de motie groter is. Zo kan de motie materieel een mandaterende uitwerking hebben.

Met inachtneming van hetgeen hiervoor is gemeld over mandaterende bevoegdheden zouden de mogelijkheden voor vergroting van de rol van het parlement nader kunnen worden onderzocht.

Met name het onderwerp mandatering zou onderwerp van debat met de regering kunnen vormen. Voorgesteld wordt het jaarlijkse debat over de Staat van de Unie hiervoor te benutten.

Het onderwerp vergroten van de mogelijkheden tot medewetgeving is breder van aard en zou zich kunnen lenen voor een in september te houden conferentie, zo mogelijk samen met de Eerste Kamer. De nadruk zou hierbij niet op institutionele aanpassingen moeten liggen, maar veeleer op verandering van werkwijze. De rol van de fracties zou daarbij nadrukkelijk aan de orde moeten komen. «Best practices» uit binnen- en buitenland kunnen hierbij dienen als referentiekader.

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
H. E. Waalkens

De voorzitter van de commissie subsidiariteitstoets,
J. J. van Dijk

Vergaderjaar 2006–2007

21 501-20

Europese Raad

Nr. 354

MOTIE VAN HET LID TEN BROEKE C.S.

Voorgesteld 23 mei 2007

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overtuigd van het belang van subsidiariteit in relatie tot Europese regelgeving zoals dat ook door de regering wordt onderschreven;

overwegende, dat de Tweede Kamer het voortouw dient te nemen bij een betere invulling van subsidiariteit en proportionaliteit ten aanzien van Europese regelgeving;

verzoekt het Presidium en de voorzitters van de Gemengde Commissie Subsidiariteit en van de vaste Kamercommissie voor Europese Zaken, voorstellen te ontwikkelen om de werkwijze van het parlement (Eerste en Tweede Kamer) zodanig in te richten dat die beter is ingericht voor de controle op Europese wetgeving op basis van subsidiariteit en proportionaliteit en daarbij in het bijzonder te letten op het vergroten van de mogelijkheden tot medewetgeving en het introduceren van de mogelijkheid tot mandaatgeving,

en gaat over tot de orde van de dag.

Ten Broeke
Wiegman-van Meppelen Scheppink
Ormel
Blom